

فائزه مجردیان متأسفانه پایه‌پای پیشرفت علم و به‌روز شدن همه چیز، انگار مواد مخدر، روش‌های مصرف و جهان‌گیر شدنش هم دارد پیشرفت می‌کند! اگر به هوای ۴۰-۵۰ سال قبل باشیم و نخواهیم تغییرات در این حوزه را باور کنیم و یادمان برود که امروزه مخدرها چقدر راحت بین نوجوانان دست به دست می‌چرخد، ممکن است روزی برسد که فقط «ای کاش» و «ای وای» گفتن از دستمان بربیاید. مسئله فقط سیگار و مواد سنتی و صنعتی که تا همین چند سال پیش می‌شناختیم نیست؛ گویا دنیا پر شده از مخدرهای عجیب و غریبی که اسم و رسمشان اولش بی‌خطر به نظر می‌رسد اما در عمل آدم را از پادرمی آورد. مثلاً همین یکی دوروز پیش «قرارو» از قول یکی از کارشناسان نوشت: مواد مخدر صنعتی مثل «کیمیکال» و «بنزانی» که به‌تازگی به اسم گل به فروش می‌رسند، ترکیبی صنعتی‌اند که روی بافت گیاهی اسبیری شده‌و THC آن‌ها-همان ماده مؤثر گل-چندبرابر گل سنتی است. یعنی نوجوانانی که باخیال «فقط امتحان می‌کنم» وارد این بازی می‌شوند، ممکن است خودشان را در دنیایی ببینند که امکان بازگشت از آن در حد برگشتن از سفر آخرت باشد! عوارض کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت این مواد، مغز، حافظه، بینایی، عملکردتنفسی وحتی توانایی جنسی مصرف‌کننده‌اتهدیدمی‌کند. با این اوضاع و احوال، آموزش و پیشگیری الان که هنوز فرصت جبران داریم قطعاً باید تبدیل به یک ضرورت شود. -حالا خوب اینکه چند روز پیش خانم «دورنا اندرو-جیتارو» نماینده یونیسیف در ایران، با دکتر حسین ذوالفقاری، دبیرکل ستاد مبارزه با موادمخدر جلسه‌ای داشتند تا راهکارهای مشترک پیشگیری از اعتیاد بین کودکان و نوجوانان را بررسی کنند. نتیجه آن دیدار برنامه‌هایی مثل «مسرت» و «فرزندپروری» بود که علاوه بر هشداردهنده بودن، نوجوان و خانواده را آماده مواجهه با زندگی واقعی، تصمیم‌گیری و مقابله با چالش‌ها می‌کنند. وقتی نمی‌شود فقط با هشدارهای کلی و برخورد‌های سلبی نوجوانان را نجات داد؛ باید ابزار و دانش لازم را در اختیارشان بگذاریم، تا خودشان بتوانند تشخیص دهند چه چیزی برایشان خطرناک است و چطور از دامش دور بمانند. البته قرار است اثر بخشی این برنامه‌ها علمی هم بررسی شود. یعنی گروه‌های آموزش‌دیده با گروه‌هایی که آموزش ندیده‌اند مقایسه شوند تا مشخص شود واقعاً نتیجه داشته یا فقط صرف وقت و بودجه شده است. این همان پیشگیری واقعی و به دور از شعارهای روی کاغذ است، پس اگر امروز دست روی دست بگذاریم و با خودمان بگوئیم هرچه پیش آید خوش آید، فردا ممکن است همان آسیب‌هایی که خیال می‌کنیم تحت کنترل هستند، از کنترل خارج شوند. آموزش، همراهی خانواده‌ها و سازمان‌ها، همان سپر محافظتی است که می‌تواند نسل جوان را از دام و جذابیت مواد مخدر امروزی دور نگه دارد.

اختراع، اختراع است

مجید تربت‌زاده | اینکه برای نخستین بار در جهان و در یکی از دانشگاه‌های کشور از دستگاه «سس‌زن اتوماتیک» رونمایی شده‌نه جای خنده و شوخی دارد و نه جای مسخره کردن! اختراع، اختراع است و نکته مهمش این است که قبلاً کسی نتوانسته و یا به فکرش نرسیده که بنشیندو این جور دستگاهی درست کند. کاربران فضای مجازی هم ببخود می‌کنند که با چنین اختراعی شوخی می‌کنند! این‌ها، همان‌هایی هستند که اوایل دوران کرونا، وقتی یک مخترع، دستگاه ویروس‌یاب را برای اولین بار در جهان اختراع کرد او را مسخره کردند و باعث شدند هم مخترع بخت برگشته از اختراعش پشیمان شود و هم ویروس منحوس در ایران و جهان همه‌گیر شود! اولاً مگر بد است شما وقتی می‌روید ساندویچ، پیراشکی، سیب‌زمینی سرخ کرده و پیتزا بخورید، یکی از این سسس‌زن‌ها را با خودتان ببرید، قاچ پیتزایان را بگذارید زیرش، به جای کپه‌کپه سس ریختن، برایتان یکنواخت و به اندازه کافی سسس‌مالی‌اش کند تا بدون اینکه دغدغه آغشته شدن لب و

لوچه، دست و پنجول و لباسان به سس را داشته باشید آن را بخورید؟ می‌دانید چقدر در کاهش مصرف دستمال کاغذی تأثیر دارد؟ چقدر کمک می‌کند که درخت کمتری برای تولید دستمال قطع شود؟ چقدر در مصرف آب و برق و پودر لباسشویی برای شستن لباس‌هایی که رویش سس ریخته صرفه‌جویی می‌شود؟ چقدر ناترازی انرژی و ناترازی سسس کم می‌شود؟ ثانیاً این‌ها یک روی ماجراست و این سکه روهای دیگری هم دارد... همکارانم اشاره می‌کنند سکه فقط دو رو دارد... جهت اطلاع شما و همکارانم عرض می‌کنم، آن سکه‌های قدیم بودند که فقط دو رو داشتند و سکه‌های بهار آزادی و کوین‌های دیجیتال امروزی چندین و چند رو، نوع، پیش فروش، پس فروش و غیره دارند و از روها و زوایای مختلف باید به آن‌ها نگاه کرد... داشتیم عرض می‌کردم روی دیگر ماجرا این است که وقتی مردم دادغدغه ریختن صحیح و مرتب سس روی خوراکی‌هایشان را نداشته باشند، می‌روند دنبال حل مشکلات دیگر زندگی‌شان که یکی و دوتا هم نیست و سر فرصت و به امید خدا

یکی یکی آن‌ها را حل می‌کنند. بعد حساب کنید چقدر از مشکلات زندگی مردم کاسته می‌شود، رضایت عمومی افزایش می‌یابد، حال همه خوب می‌شود... همکارانم دوباره اشاره می‌کنند: پس آن مشکلاتی که حل کردنش دست مردم نیست، تکلیفشان چه می‌شود؟ باید عرض کنم ثالثاً وقتی هر مسئول ایرانی یکی از این دستگاه‌ها داشته باشد، دیگر دغدغه و نگرانی سسس مالی ندارد و راحت می‌تواند برود سراغ حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی و حتی سیاسی. در این صورت می‌دانید چقدر از میزان مشکلات کشور که مستقیم و غیرمستقیم به سسس مالی ربط دارند حل می‌شود؟ فلذا به آن‌هایی که در فضای مجازی دارند با دستگاه سسس‌زن اتوماتیک و مخترعش شوخی می‌کنند، هشدار می‌دهیم در جهانی که همه کشورها به مخترعان و مبتکران‌شان بها می‌دهند و هر روز دنبال کشف و شهود تازه در عرصه هوش مصنوعی و این جور چیزها هستند، بنشینند سر جایشان و سسشان را بخورند و کاری به کار علم و پیشرفت نداشته باشند!

چالش‌های حکمرانی اقتصادی

پس چطوری و روی چه چیزی ایستاده است؟ ما فکر می‌کنیم دو حالت بیشتر وجود ندارد: یا اقتصاددانان و دانشمندان از بیخ و اساس درباره پایه‌های حکمرانی اقتصادی اشتباه کرده‌اند و در واقع حکمرانی اقتصادی پا و پایه و اساسی ندارد یا اینکه حکمرانی اقتصادی ما یا پایه‌های نامرئی دارد که من و شما و تحلیلگران و اقتصاددانان آن‌ها را نمی‌بینیم، اگر هم می‌بینیم، فکر می‌کنیم این‌ها پا و پایه نیستند و چالش‌اند! حالت سوم هم این است که اصولاً «پا و پایه» همان «چالش» است، حکمرانی اقتصادی ما سفت و محکم روی هرسه پایش ایستاده، بنابراین ما یک اقتصاد چالش‌پایه و چالش‌محور داریم که با توپ هم از جایش تکان نمی‌خورد!

متوجه می‌شوید نویسنده گفته است این سه چالش عبارت‌اند از: «عدم هماهنگی میان دستگاه‌های تصمیم‌گیر، وابستگی جدی به درآمد‌های ناپایدار و نبود اطلاعات و آمار و ارقام علمی و دقیق»، از آن طرف کارشناسان و علمای علومی مثل اقتصاد، مدیریت و غیره معتقدند حکمرانی در هر زمینه‌ای بر سه پایه استوار است: «وجود نظام تصمیم‌گیری هماهنگ، برخورداری از درآمد‌های پایدار و بهره‌گیری از اطلاعات و داده‌های به‌روز و علمی»!

یکی از خبرگزاری‌های خبری-تحلیلی در تحلیل اوضاع اقتصادی کشور نوشته است: «باید اذعان کرد که اقتصاد ایران در حوزه حکمرانی، با سه چالش روبه‌رو است...». اگر تا اینجا ی مطلب را بخوانید، بابت اینکه در حوزه حکمرانی اقتصادی فقط سه چالش داریم، کلی خوشحال و امیدوار می‌شوید که خدا را شکر! پیش‌تر از این‌ها ما وقتی به چالش‌های اقتصادی‌مان فکر می‌کردیم ارقام و اعداد چند رقمی می‌آمدتو ذهنمان و مغزمان قفل می‌کرد و چارچنگولی می‌ماند که حالا برای شروع، کدامیک از این چند هزار چالش را انتخاب و تحلیل و احتمالاً حل کنیم؟ خواندن مطلب تحلیلی را که ادامه بدهید،

هوش مصنوعی چشم‌پزشک آینده

پیش‌تر برای یک مراقبت ساده چشم، باید کل مسیر خانه تا کلینیک را طی می‌کردیم، نوبت می‌گرفتیم و ساعت‌ها منتظر می‌نشتیم و تازه ممکن بود قبل از دیدن دکتر، چشم‌هایمان غر زدن را شروع کنند. حالا اما هوش مصنوعی وارد این موضوع شده و طبق معمول این روند را برای ما ساده‌تر کرده است. محققان می‌گویند برنامه‌هایی مثل Moorfields-DeepMind و INSIGHT «می‌توانند تصاویر چشم را تحلیل کنند و تغییرات بینایی را حتی پیش از اینکه مامتوجه‌شویم، شناسایی کنند. این طوری هم ملاقات‌های غیرضروری کمتر می‌شود و هم تزریق‌ها کمتر و سفرهای طولانی به کلینیک کوتاه‌تر می‌شود. مدل‌های هوش مصنوعی در سنگاپور و آمریکا هم برای غربالگری رتینوپاتی دیابتی به کار گرفته‌اند و دقت از جاع‌ها را افزایش داده‌اند. این یعنی هوش مصنوعی تشخیص می‌دهد، متخصص تصمیم می‌گیرد.

دور دست‌ها

جوج زدن در فضا!

چینی‌ها که به کپی‌کاری در همه چیز معروف‌اند لابد ایده جوج‌زدن در فضا را از مهران مدیری و «مرد ۲ هزارچهره» اش کپی کرده‌اند! منتها ماجرا را ارتقا هم داده‌اند. یعنی اگر مهران مدیری در کابین خلبان، جوجه به سیخ زد حالا چینی‌ها در فضا بال کبابی درست کرده و زده‌اند توی رگ!

خدمه مأموریت‌های «شنزو» ۲۰ و ۲۱ برای نخستین بار از یک اجاق جدید برای پخت غذا و لذت بردن از باربیکوی فضایی استفاده کردند. این نقطه عطفی در حوزه نوآوری در ایستگاه فضایی به حساب می‌آید. به گفته چینی‌ها، اجاقی که بال مرغ فضایی در آن کباب شده، بخشی از تلاش‌ها برای ارتقای کیفیت زندگی فضانوردان در مأموریت‌های فضایی طولانی است. این ابزار که برای مقابله با چالش‌های میکرو گرانش طراحی شده، می‌تواند بدون دود و روغن غذا را بپزد و هم‌زمان استانداردهای سختگیرانه کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای را هم رعایت کند. «لیو وییو» از مرکز فضانوردی چین در این باره گفته: اجاق گاز بدون دود و روغن پس از دستیابی به دستاوردی فنی در حوزه کنترل دما،

سقف خنک‌کننده و آب‌ساز

چرا سقف خانه‌تان فقط آفتاب را پس بزند و هیچ کاری برایتان نکند، وقتی می‌تواند هم‌زمان آب هم بسازد؟ محققان دانشگاه سیدنی و استارت‌آپ Dewpoint «یک پوشش نانومهندسی ساخته‌اند که ۹۷ درصد نور خورشید را می‌زند بیرون و در عین حال، مثل یک نوشیدنی‌ساز کوچک، آب را از هوا جمع می‌کند. خانه‌تان ۶ درجه خنک‌تر می‌ماند و شش‌هوا روی سقف قطرقطره تبدیل به آب قابل استفاده می‌شوند. محققان می‌گویند یک پخش ۱۲ مترمربعی روزانه حدود ۴/۷ لیتر آب تحویل می‌دهد؛ یعنی سقف شما هم خنک‌کننده، هم باران‌ساز و هم یک منبع آب خانگی کوچک است. ساختار متخلخل پوشش، نور را بدون تابش خیره‌کننده منعکس کرده و دوام بالایی دارد. این فناوری نوآورانه، سقف‌ها را هم به خنک‌کننده و هم منبع آب پاک تبدیل می‌کند.

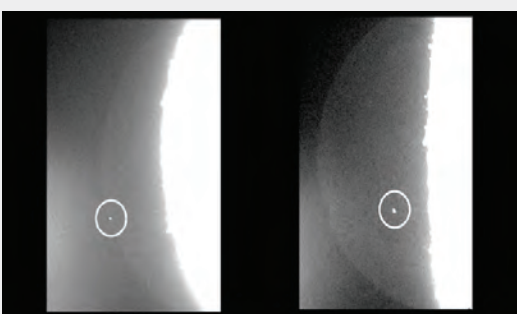

جمع‌آوری رسوبات، کاتالیزر دمای بالا، فیلتر چندلایه و دیگر فناوری‌ها، می‌تواند در مدار زمین غذا بپزد. این اجاق می‌تواند به طور مداوم و قابل اعتماد بیش از ۵۰۰ بار فعالیت کند. هر چند فضانوردان دیگر جهان یک بار در ایستگاه فضایی بین‌المللی به عنوان آزمایش بیسکویت‌هایی با چوبیس شکلاتی پخته‌اند، اما گویا اجاق چینی بسیار قدرتمندتر و عملیاتی‌تر است و می‌تواند خیلی چیزها را کبابی کند. گفتنی است «شنزو» به معنای قایق‌الهی نام فضاییما و یک برنامه فضایی چینی است که نخستین بار در قالب «شنزو۹» و در اکتبر سال ۲۰۲۴ سه فضانورد را به ایستگاه فضایی «تیانگوگ» برد. این مأموریت چهاردهمین پرواز فضایی چینی با خدمه و نوزدهمین پرواز کلی برنامه فضایی شنزو بود و از پارسل تا امسال مأموریت‌های ۲۰ و ۲۱ آن هم انجام شده است.

آن روزها

اصلاً دریای «خزر» نداریم

در ایران ما نام‌ها صرفاً ابزاری برای اشاره نیستند و در ۹۰ درصد مواقع حامل تاریخ، فرهنگ و هویت‌اند. نام‌ها برای ما زنجیره‌ای از معنا هستند که در ذهن مردم هویت می‌سازند و خاطره‌ای جمعی را شکل می‌دهند. پس وقتی نامی بر جغرافیا تحمیل می‌شود، در واقع دارد روایت و خاطره ملت را تغییر می‌دهد مثل اتفاقی که برای دریای شمال ایران افتاده و علی‌نیکویی، دکترای پژوهش هنر و کارشناس ارشد تاریخ ایران هم به‌تازگی درباره آن این طور نوشته: «ما اصلاً دریای خزر نداریم. دریای شمال ایران که هزاران سال همواره با فرهنگ و تمدن ایرانی پیوند داشته در منابع کهن و ادبیات فارسی، با نام‌هایی چون «دریای مازندران»، «دریای طبرستان» و «دریای گرگان» شناخته می‌شده. نام «خزر» اما یادآور قومی است که در روزگاران پیش س‌ها به طبرستان قدیم تجاوز کرد و توسط استبداد فرخان، این قوم بعد از سال‌های سال به عقب رانده شد. لذا نقشه‌ها باید عوض شود به دریای مازندران، دریای کاسپی یا دریای کاسپین و این تحریف تاریخی و این تهاجم تاریخی باید برای همیشه از مازندران برود».

برخورد دو شهاب‌سنگ به ماه

چند روز پیش، دو شهاب‌سنگ درخشان با سرعت سرسام‌آور به سطح ماه برخورد کردند و لحظه‌ای کوتاه اما خیره‌کننده از نور و انفجار خلق شد. لحظه‌ای که حتی کوتاه‌تر از چشمک یک انسان بود. این گلوله‌های نورانی در روزهای ۳۰ اکتبر و اول نوامبر با سرعت حدود ۲۷ کیلومتر بر ثانیه به ماه رسیدند. دایچی فوجی، ستاره‌شناس ژاپنی، با دوربین‌هایش این لحظات نادر را شکار کرد و ویدئوها را در حساب ایکس خود به اشتراک گذاشت. یکی از شهاب‌ها دهانه‌ای حدود ۳ متر روی سطح ماه ایجاد کرد و دیگری در اقیانوس طوفان‌ها فرود آمد. برخلاف زمین که جو دارد و بیشتر شهاب‌سنگ‌های فضایی را مهر بانانه عقب می‌زند، ماه هیچ مدافعی ندارد و حتی سنگ‌های کوچک هم می‌توانند دهانه‌های بزرگ بسازند. فوجی تا امروز ۶۰ زرخش اینچنینی را ثبت کرده است.

برای همین از دید فرهنگی و تاریخی، اطلاق نام «خزر» به دریایی که سواحل جنوبی آن همیشه ایرانی بوده، نادرست است و یادآور نفوذ بیگانه و روایت تحمیلی است. در مقابل، واژه‌هایی چون «دریای مازندران» یا «کاسپین» ریشه در تاریخ و فرهنگ ایرانی دارند و هم در ادبیات کهن و هم در حافظه جمعی مردم ماندگار شده‌اند. استفاده از این نام‌ها، بازسازی روایت تاریخی و فرهنگی است و هویت ایرانی در شمال کشور را احیا می‌کند. امروزه در جهان، بسیاری از کشورها نام‌های تاریخی و باستانی خود را بازگردانده‌اند تا روایت و حافظه ملی خود را تثبیت کنند؛ مثلاً تغییر Bombay به Mumbai در هند یا مینامار به جای برمه. پس ایران هم می‌تواند با بازگرداندن نام‌های تاریخی، از جمله «دریای مازندران» یا «کاسپین»، حافظه تاریخی خود را باز یابد و هویت فرهنگی‌اش را تقویت کند.

۹۱۷۲۵ - ۵۷۷	● صندوق پستی:	روابط عمومی:	۳۷۶۶۲۵۸۷ (۰۵۱)
دفتر تهران: بولوار کشاورز، بین کارگر و جماران‌ده، شماره ۳۳۶	● دفتر تهران: بولوار کشاورز، بین کارگر و جماران‌ده، شماره ۳۳۶	نمابر سردبیر:	۳۷۶۸۴۰۰۴ - ۳۷۶۱۰۰۸۷ (۰۵۱)
۶۶۹۳۷۵۷۵ (۰۲۱)	● تلفن:	سازمان آگهی‌ها:	۳۷۰۸۸ - ۳۷۶۸۲۰۵ (۰۵۱)
داخلی(۲۲۶) ۶۶۴۳۰۱۲۲	● نمابر:	فاکس:	۳۷۶۱۰۰۸۵ (۰۵۱)
۳۰۰۰۴۵۶۷	● پیامک:	مقارشات چاپی:	۳۷۶۷۶۵۹۶ (۰۵۱)
۳۷۶۱۰۰۸۶	● ارتباطات مردمی:	چاپ مشهد:	مجموع چاپ و نشر قدس
۳۷۶۱۸۰۴۴-۵ (۰۵۱)	● امور مشترکین:	چاپ همزمان تهران:	چاپخانه جام‌جم

صاحب امتیاز: مؤسسه فرهنگی قدس	●	اوقات شرعی به آفق مشهد
وابسته به آستان قدس رضوی	●	اوقات شرعی به آفق تهران
مدیرعامل و مدیر مسئول: علی یعقوبی	●	اوقات شرعی به آفق مشهد
سردبیر: سید محسن اسدلی	●	اوقات شرعی به آفق تهران
آدرس دفتر مرکزی مشهد: بولوار سجاده، نبش سجاد ۱	●	اوقات شرعی به آفق مشهد
تلفن: ۳۷۶۸۵۰۱۱-۱۴ (۰۵۱)	●	اوقات شرعی به آفق مشهد